

L'escriptor i professor de literatura de la UB Jordi Virallonga presenta un llibre sobre la vida i obra del poeta de l'Escola de Barcelona

José Agustín Goytisolo: "He fet sempre poesia política, i no entenc què volen dir amb poesia social"

Un estudi reivindica la influència i el mestratge exercit per l'autor de 'Salvemos al viento'

El Palau de la Virreina de Barcelona va ser el marc escollit per presentar el llibre *José Agustín Goytisolo. Vida y obra* (Ediciones Libertarias / Prodhufi), escrit pel també poeta i doctor en literatura Jordi Virallonga. A l'acte, presentat per l'ex-ministre de Cultura Jordi

Solé Tura i introduït pel regidor Francesc Vicens, hi van assistir, a més d'un centenar d'entusiastes de l'autor de *Salvemos al viento* i *Final de un adiós*, l'autor i l'objecte de l'obra, o, dit d'una altra manera, el deixeble i el mestre

Víctor Saura
BARCELONA

54 José Agustín Goytisolo va rebutjar l'ús de l'expressió *poesia social* per definir l'obra dels poetes que, com ell mateix, Jaime Gil de Biedma o Carlos Barral, van començar a escriure en castellà a mitjans de la dècada dels cinquanta.

"Què vol dir poesia social? ¿Ecos de societat? Jo he fet poesia política quan he volgut", va afirmar dijous al vespre el poeta, en el transcurs de l'acte de presentació del llibre *José Agustín Goytisolo. Vida y obra*.

Poeta del compromís

Goytisolo va aprofitar una reflexió en veu alta del seu amic i ex-ministre de Cultura, Jordi Solé Tura, que, mentre presentava l'acte, va qüestionar el sentit del qualificatiu *social* aplicat a aquesta generació d'escriptors, "perquè tots els poetes són socials". Solé Tura, que va recordar els temps de la Caputxinada i les reunions a la casa pairal dels Goytisolo, va definir el seu amic com "un poeta de combat, i compromès".

"Algun dia s'hauria de veure el pes de l'obra de la seva poesia en les revoltes universitàries del 56", va suggerir l'ex-ministre, que va recordar que als actes *subversius* sempre hi havia un moment de lectura de poesies. Solé Tura es va adreçar a Goytisolo per dir-li: "Ets el millor exemple del pluralisme de la nostra societat: un autor absolutament català que escriu en castellà."

Vides paral·leles

Professor de literatura a la Universitat de Barcelona, col·laborador del suplement de cultura de l'AVUI, i també poeta en llengua castellana, Jordi Virallonga, de 39 anys, va explicar que des de ben

José Agustín Goytisolo, Jordi Solé Tura, Jordi Virallonga i Francesc Vicens, moments abans de començar l'acte

jove va ser seduït per la poesia de Goytisolo, i que, a poc a poc, va anar descobrint coincidències entre les seves vides: tots dos d'origen basc, tot i exercir "molt més de barcelonins que de bascos"; tots dos expulsats d'un col·legi de capellans...

"Guia de lectura"

I, sobretot, que les entrevistes i reportatges sobre Goytisolo li van servir de "guia de lectura": "Estàvem perduts, de poesia no sabíem què llegir, així que vam anar seguint tot allò de què ell parlava, el que traduïa, el que citava."

José Agustín Goytisolo. Vida y obra és, en realitat, més una anàlisi de l'obra que de la vida, que es resumeix en un capítol introductori. Virallonga, que va començar

a treballar en el projecte fa tretze anys, va explicar que la seva idea inicial era estudiar la renovació de la lírica tradicional espanyola. "Fins que em vaig adonar que qui renovava tots els gèneres era ell."

Així, el llibre repassa cadascun dels reculls de poemes publicats per Goytisolo tant des del punt temàtic com formal, i destaca especialment les innovacions en les estrofes i el lèxic utilitzat pel poeta. La recerca va servir per descobrir nombrosos poemes inèdits de Goytisolo, vint-i-quatre dels quals s'han recollit en el volum *El ángel verde*.

Al final de l'acte, Goytisolo va expressar el seu desig que "per primera vegada" fossin altres els que llegissin els seus poemes. Va ser Virallonga l'encarregat de fer-ho, però també Jordi Solé Tura es va animar i, amb bon estil, va

escollir precisament *El ángel verde* per tancar l'acte. La sensació de sentir com altres llegien un poema propi va ser nova per a Goytisolo, que al final comentava: "Arribes a oblidar que és una cosa teva, i tornes a descobrir el poema."

Provocar els sentiments

Emocionat però tranquil, Goytisolo va atribuir a la "sort" el fet que hagi pogut veure en vida un llibre sobre la seva obra. "Si escrius pensant en coses com aquesta, no et surt bé. L'important no és que l'escriptor passi a la immortalitat, sinó que ho faci el poema." I, de passada, va donar un consell als més joves: "No es tracta d'explicar els sentiments d'un mateix a la persona que s'asseu a la cadira, sinó d'intentar provocar els seus."

La sàtira i la ironia com a forma de lluita

■ "Commogut" per les paraules de Jordi Solé Tura, i "agraït" a Virallonga per haver escrit un llibre "impagable, almenys per a mi", José Agustín Goytisolo va lloar la manera com el llibre analitza l'estil irònic que caracteritza tota la seva obra.

"Aquesta sàtira em va permetre una cosa que té molt valor, i és no perdre ni l'alegria ni l'esperança, perquè t'ho poden prendre tot, menys la ironia." I com a exemple va recitar una estrofa que va escriure amb motiu d'una campanya per aconseguir l'enderrocament d'una gegantina estàtua del general Franco a cavall que hi havia a la plaça de l'Ajuntament de València.

Aquesta estrofa feia així: "El general fue un hombre odiado / y aún sigue allí su estatua ecuestre / es indignante y no por su crueldad / sino porque él fue siempre un pésimo jinete." "Passat un mes, tots els valencians la sabien, i l'estàtua va acabar caient", va dir.

Durant l'acte, Goytisolo només va elevar un cop la intensitat de la veu. Va ser per remarcar: "En cap dels meus poemes no hi surt mai la paraula *Espanya*."

I aquest èmfasi, l'escriptor el va voler contextualitzar: "Si volíem escriure contra el tirà, no podíem caure en aquesta mena de trampes en què queia el grup de Madrid; allò de «Espana, Espana mia» ho utilitzaven massa els falangistes, i jo em vaig proposar no fer-ho mai en tota la meua trajectòria literària."